

LBRIS

We know
books

Un fiu străin

EDUARDO BERTI

Traducerea
Alexandra Spânu

EDITURA
CREATOR
BRAȘOV, 2025

Cuprins

Vin de departe	9
Cu mult timp în urmă	11
Lumina cade.....	13
O poartă	14
Acesta este marea excursie.....	14
Ar trebui să povestesc mai întâi.....	14
La mijloc	15
Sunt de câteva minute	21
Mă întorc la hotel	24
Marele risc.....	26
Muzeul.....	27
Am văzut lucruri atroce	29
Când am început	29
O bibliotecă imensă	31
Credeam.....	33
Strada Holban.....	33
Viața	35
Este zece și douăzeci.....	36
Mă intersectez cu Basarab	38
Dacă acesta ar fi un fel de joc.....	39
Ani de zile	39
Muzeul Imigrației	41
Sâmbătă 11 noiembrie	42
Chelnerul de la restaurant	44
Mergi și merg.....	46

Între 1991 și 1999	48
O sută douăzeci și cinci de pași.....	50
După-amiaza.....	50
La un an.....	53
Acum	57
Toți.....	58
Nu a mai rămas nimic	58
Duminică la Galați	59
Dunărea	60
Țara imaginată.....	60
Pentru a coborî	61
La hotel	62
Citesc pe undeva	62
Ajung la bibliotecă	64
Ieri duminică	67
Fac vreo douăzeci.....	69
Mă uit cu calm	70
Mai târziu	71
Nu știm.....	72
Tatăl meu mi-a insuflat.....	75
Leo Castelli	75
De când am ajuns	76
Îl întâlnesc pe Basarab	78
Treizeci și șapte	80
Unul dintre cei mai buni prieteni.....	80
Nu mă aflu aici	81
Într-o zi	82
Marți dimineața.....	83
Directorul	85
Din nou, vorbesc cu chelnerul.....	85
După cum scrie Georges Perec	87

În visul meu	87
Când tatăl meu	89
În ciuda tăcerilor lui	89
Întâlnirea este la intrarea în școală.....	90
Când în 1998	92
Pisoiul.....	94
Plutașii	94
Este curios	95
Armenii, grecii... ..	96
Generozitatea lui Tudor	97
Tatăl meu.....	98
Îl întâlnesc pe Basarab	99
Tudor mi-a povestit	99
29 mai.....	100
Nu există	101
Galați.....	103
Dacă m-aș fi intersectat	103
În tren	105
Cele două fețe	105
Ultima mea zi	107
Sunt aproape convins	108
Pas ppas... ..	109
Literatura nu folosește.....	110
Pe drum	111
Am venit în România	112
În stânga mea	113
Notă finală.....	115

Vin de departe

Vin de departe, de foarte departe. Este prima dată când mă aflu în această țară. Tatăl meu s-a născut în această casă, acum o sută de ani.

De zile întregi murmur aceste cuvinte, ca un fel de repetiție sau de incantație generală pentru când va trebui să le pronunț printre oamenii de aici. Mi le repet în engleză, ceea ce poate fi o greșeală. Trebuia să le memorez în română?

Dimpotrivă, este mai bine așa pentru a evita dezamăgirile. Pentru a-i împiedica pe alții să-mi răspundă în limba română și să descopere, oarecum frustrați, că, dincolo de aceste fraze diplomatice, nu înțeleg nimic.

Este ora zece dimineța. Aseară, de abia ajuns la Galați după o zi întreagă în tren, aseară, înainte de a adormi în hotelul simplu, Kreta, de patru stele, trei dintre ele bine meritare, mi-am modificat puțin planul. Aveam de gând să sun la nouă dimineța; dar nu, mai rezonabil ar fi la zece. Așa, mă și odihnesc mai bine.

Aceasta este casa: strada Holban, numărul 24. Aici s-a născut tatăl meu acum o sută de ani. Mai mult de o sută de ani, ca să spun adevărul. Cifra este amețitoare.

Cu mult, mult timp în urmă, într-o galaxie îndepărtată, am publicat un roman intitulat „Un tată străin”, în care vorbesc despre evenimente care au avut loc cu mult, mult timp în urmă, într-o altă galaxie îndepărtată.

Rezumând (pentru că cititorul se grăbește și nu este momentul de ocolișuri și paranteze), în acel roman povesteam că tatăl meu, născut și crescut în România, mai târziu educat în Franța, a ajuns în Argentina la vârsta de 25 de ani, în timp ce izbucnea cel de-Al Doilea Război Mondial, și că a folosit călătoria pentru a se reinventa: pentru a-și schimba numele de familie, data nașterii și, mai ales, religia.

În galaxia îndepărtată a tatălui meu exista un om foarte rău, cu o mustață ciudată, care ura evreii. Prevăzător, tatăl meu a scăpat din Europa și a rupt toate hârtiile care ar fi putut să dovedească toate rădăcinile sale „israelite”, așa cum se spunea atunci în România. Și-a șters sau și-a îndepărtat trecutul în așa măsură încât abia după moartea lui am înțeles cât de multe nu știam despre el. Și începând de aici am scris un roman, deși nu mi-aș rezuma niciodată romanul în acest fel.

Romanul „Un tată străin” a ieșit fără durere sau glorie, deși trăim într-o perioadă în care cinci sute de exemplare pot face diferența dintre durere și glorie. O perioadă în care ambele concepte se anulează, se suprapun și, de fapt, totul este o rușine, chiar și gloria dureroasă de a mai vinde cinci sute de exemplare.

Oricum, un prieten drag a avut ideea să-mi cumpere și să-mi citească romanul. Mă refer la un vechi prieten de care ne înstrăinasem, un fost coleg de școală.

Evreu practicant, nu evreu „renegat” ca tatăl meu, prietenul meu a citit romanul la destul de mult timp după ce a apărut și, câteva luni mai târziu, mi-a trimis un e-mail uimitor.

S.....	¿Tiene hijos? No.	¿Argentinos?
	Fecha: Día 11 de Noviembre de 1939	
ADA AL PAIS.....	Vapor en que llegó Kerguelen	
	Ultimo domicilio en el extranjero Francia	
es que efectuó en el extranjero.....	ninguno.	
res donde residió desde su radicación en la República		
	en la Capital Federal.	

I-a fost ușor să obțină adresa din Bordeaux, Franța, unde locuiesc astăzi. De asemenea, i-a fost ușor (nu voi explica de ce, m-a rugat să nu o fac) să obțină ceea ce mi-a trimis: dosarul pe care tatăl meu l-a prezentat în 1952 pentru a solicita și obține cetățenia argentiniană.

Dosarul, care mi-a ajuns în urmă cu unsprezece luni, aduce informațiile pe care tatăl meu ni le-a ascuns ani de zile. Pe care le-a dus în mormânt. Pe care a trebuit să le inventez, pentru că lipseau, din romanul meu. Acolo se află numele navei cu care a traversat Atlanticul. Există data la care a pus piciorul în portul Buenos Aires. Sunt numele complete ale bunicului meu și ale bunicii mele, pe care întotdeauna a încercat să le ascundă. Și, cel mai emoționant lucru pentru mine, într-un vechi document, între ștampile triunghiulare, rotunde, pătrate ale unui registru civil, apare adresa exactă a casei din Galați unde s-a născut tatăl meu.

Lumina cade perfect, de parcă ar sărbători schimbarea mea de planuri, pe Strada Culturii, adică vechea stradă Holban din Galați. Lumina cade perfect pe numărul 24.

Am plecat de la hotel la opt și jumătate. Am trecut pe lângă casă la ora nouă și am văzut-o pentru prima dată (mai mare decât mi s-a părut când am căutat-o pe Internet cu una din acele hărți-online-big-brother), dar la acea oră, devreme, soarele nu ilumina prea bine.

Pe colț este o cafenea. Am așteptat să treacă timpul și am privit oamenii trecând. Am căutat în zadar un chip ale cărui trăsături să îmi amintească de tatăl meu. Cafeneaua este populară: o masă cu băutori de bere la ore matinale; alta cu șase elevi de la o școală care nu ar trebui să fie departe, toți purtând aceeași uniformă demnă de Harry Potter.

Acum sunt în fața casei și are loc, e inevitabil, a doua schimbare de planuri. De la a suna la nouă, ce se transformase în a suna o oră mai târziu, trec la a nu suna deloc. Pentru că nu există sonerie. Sau există una, dar nu funcționează.

O poartă, mai mult decât o ușă, se deschide spre un fel de curte sau grădină din față. Aplaud. Fac mai mult zgomot decât mă așteptam. Nimic, nimeni. Două ferestre închise dau spre stradă, dar nu vreau să le lovesc. Încerc mânerul porții. O poartă veche, dar mai puțin ruginită decât celelalte de pe aceeași stradă Holban. Se deschide. Nu îndrăznesc să intru, o închid din nou.

Acesta este marea excursie

Aceasta este marea călătorie întârziată, amânată. Mi-am imaginat-o de multe ori. Am început să o planific de multe ori. Am amânat-o cu o mie de scuze care, la vremea respectivă, îmi sunau valabile: mai bine să călătoresc după „doliul” pentru tatăl meu, mai bine să călătoresc după ce am terminat scrierea unui „Tată străin”, mai bine să călătoresc dacă pot aduna mai multe date... M-am văzut ajungând la Galați fără nicio informație și asta, în loc să mă entuziasmeze, m-a speriat.

Ce mi-a trimis prietenul meu prin poștă din Argentina a fost mai mult decât un simplu fișier. A fost o foaie de parcurs și o provocare.

Ar trebui să povestesc mai întâi

Ar trebui să povestesc mai întâi despre barcă. Sau poate nu. Nu mai știu. Nu mai există o ordine corectă

sau greșită, ar fi absurd. Aproape un secol este rezumat și confuz într-un dosar băgat forțat într-un plic; aruncat în grabă, culmea, așa cum sugerează pliurile de la capătul unui dosar.

La mijloc

La mijloc – între romanul meu și emailul prietenului meu – am întâlnit un poet român. Ne-am intersectat întâmplător la un festival literar din orașul Saint Étienne. Am simpatizat și i-am spus povestea mea. Când ne-am luat rămas bun, mi-a zis să mă bazez pe ajutorul lui dacă mă hotărăsc să călătoresc în sfârșit pe pământul tatălui meu.

Ionel, poetul, locuiește în București, foarte aproape de Parcul Cișmigiu, care are cele mai frumoase bănci publice din lume, și m-a găzduit la el acasă săptămâna trecută pentru că, în loc să merg direct la Galați, am vrut mai întâi să mă „aclimatizez”. Tatăl meu a locuit o perioadă destul de scurtă în București, după copilăria sa la Galați și înainte de a părăsi pentru totdeauna România: pentru Franța, apoi Argentina. Eu fac aceeași călătorie în sens invers, dar foarte încet, de zeci de ani? Am început să călătoresc de parcă urma lăsată de nava tatălui meu în Atlantic nu ar fi fost ștearsă?

Ionel m-a scos la plimbare, m-a prezentat prietenilor lui, mi-a împrumutat o carte tradusă în franceză (jurnalele lui Mihail Sebastian) și m-a îndemnat să o citesc pentru a înțelege mai bine viața și vremurile tatălui meu. Bineînțeles, am vrut și eu să mă plimb singur. Experiența este atât de diferită...

